

2024Z08141

Vragen van het lid **Tuinman** (BBB) aan de Minister van Defensie over *het artikel «Optimising Dutch Air and Space Power Policy Recommendations for Defending the Netherlands and Deterring Aggression as Part of NATO»* (ingezonden 14 mei 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Optimising Dutch Air and Space Power Policy Recommendations for Defending the Netherlands and Deterring Aggression as Part of NATO», gepubliceerd door de Royal United Services Institute (RUSI) in opdracht van het Ministerie van Defensie?¹

Vraag 2

Bent u het eens met de bevinding dat Defensie de laatste jaren diverse rapporten heeft laten opstellen over de verschillende militaire domeinen van optreden (land, zee, cyber en nu ook lucht en *space*), waarbij de conclusie iedere keer was dat Defensie te veel met te weinig middelen wil doen en er keuzes moeten worden gemaakt?

Vraag 3

Kunt u uitleggen hoe het proces bij Defensie eruitziet zodra er keuzes moeten worden gemaakt die over domeingrenzen heengaan en wat de rol van de Commandant der Strijdkrachten daarin is als kennisautoriteit militair optreden?

Vraag 4

Ziet u de noodzaak om ook een rapport te laten opstellen dat specifiek ingaat op het operationele concept van de NAVO (Multi Domein Optreden (MDO)), de vernieuwde dreigingsscenario's en de NAVO *capability targets* en wat dat betekent voor de inrichting van de Nederlandse krijgsmacht, gelet op de diverse deelrapporten op het gebied van domeinspecifiek optreden?

¹ RUSI, 15 april 2024, Optimising Dutch Air and Space Power: Policy Recommendations (<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/special-resources/optimising-dutch-air-and-space-power-policy-recommendations>)

Vraag 5

Kunt u reflecteren op de uitkomsten van het rapport en of die in lijn waren met eerdere resultaten van Nederlandse capaciteitsanalyses en *benchmarks* op het gebied van Nederlandse *air power*?

Vraag 6

Bent u het eens met de gevolgtrekkingen van het rapport dat Nederland om haar *air power* te optimaliseren keuzes moet maken, waarbij het doorbreken van de A2AD-dreiging met *suppression/destruction of enemy air defences* (SEAD/DEAD) de eerste prioriteit zou moeten krijgen met de F-35 als zwaartepunt en dat taken zoals *close air support* en helikoptersteun zouden moeten wijken?

Vraag 7

Bent u het eens met de U.S. Joint Air Power Competence Centre dat SEAD en DEAD een echte *joint* activiteit is, waarbij de andere domeinen ook activiteiten zoals cyberhacks, speciale operaties en het via land aangrijpen van knooppunten en vijandelijke lucht- en raketsystemen in samenhang moeten uitvoeren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe krijgt dat vorm in alle plannen en investeringstrajecten?

Vraag 8

Overweegt u om de resterende Nederlandse F-16's aan te houden of modernere F-16's te verwerven om efficiënt en effectief invulling te kunnen geven aan het ondersteunen van het grondoptreden met *Air Interdiction of Close Air Support*?

Vraag 9

Kunt u toelichten welke implicaties de aanbevelingen van prof. Justin Bronk in het artikel hebben voor de Nederlandse Luchtmacht van de toekomst in het NAVO MDO-concept?

Vraag 10

Hoe verklaart u de harde conclusies die RUSI trekt over de inzetbaarheid van de F-35?

Vraag 11

Zijn de inzichten uit het RUSI-rapport betrokken bij de A-brief «Programma doorontwikkeling F-35» (Kamerstuk 26 488, nr. 475)? Op welke wijze is dat gebeurd, en zo niet, hoe gaat u dat alsnog doen, aangezien deze brief aan de Kamer twee maanden voor het uitbrengen van het RUSI-rapport werd verzonden?

Vraag 12

Wat betreft de doorontwikkeling van de F-35 raamt u 5,8 miljard euro voor de komende dertig jaar en geeft u aan taakstellend te kunnen blijven, terwijl de Amerikanen onder druk van de Amerikaanse Rekenkamer de Block 4-upgrade een losstaand programma (Major Acquisition Program) maken en er zorgen zijn over de haalbaarheid voor 2030; hoe verhoudt zich dit tot de eerdergenoemde A brief «doorontwikkeling F-35»?

Vraag 13

Kunt u uitleggen welke afwegingen u heeft gemaakt om de breed gesteunde motie Boswijk en Van Dijk (Kamerstuk 36 410 X, nr. 76) niet uit te voeren, maar in hetzelfde tijdsbestek wel de A-brief «doorontwikkeling F-35» aan de Kamer te sturen?

Vraag 14

Onderschrijft u de visie van het RUSI-rapport dat kritisch is over de doctrinaire rol van de Nederlandse Luchtmobiele Brigade binnen het Commando Landstrijdkrachten? Waarom?

Vraag 15

Om de impact van de bevindingen van het RUSI-rapport over de richting die Nederlandse *air power* op zou moeten gaan te beoordelen, is het cruciaal dat de Kamer een goed beeld heeft van hoe het luchtoptreden randvoorwaardelijk is voor met name het land of maritieme optreden; kunt u dat toelichten?

Vraag 16

Kunt u conceptueel uitleggen hoe de *air-component* de randvoorwaardelijk taken uit dient te voeren en welke Nederlandse luchtcapaciteiten daar cruciaal en van minder belang voor zijn?

Vraag 17

Over de aanschaf van vier extra MQ-9 Reapers heeft het lid Tuinman eerder al schriftelijke vragen gesteld en in dit RUSI-rapport komt wederom een kritisch geluid over deze aanschaf in het kader van de huidige gebezigde NAVO-scenario's, dat leidt tot de vraag of u het advies om de vier extra toestellen te annuleren overneemt en zo nee, waarom niet?

Vraag 18

Deelt u de mening van het RUSI-rapport dat lucht- en raketverdediging in eerste aanleg bij de hoogste NAVO-commandant moet worden neergelegd, gezien het feit dat Nederland naast NAVO artikel 5, de bondgenootschappelijke verdediging, ook een verantwoordelijkheid in NAVO artikel 3, *resilience* heeft?

Vraag 19

Hoe komt het dat grondgebonden lucht- en raketverdediging in Nederland onderdeel uitmaakt van de Landmacht, maar qua optreden onder de Luchtmacht wordt geschaard?

Vraag 20

Onderschrijft u de conclusie van een ander RUSI-artikel «Requirements for the Command and Control of the UK's Ground-Based Air Defence», dat specifiek ingaat op hoe grondgebonden luchtverdedigingssystemen (sensor, shooter en C2) dieper en beter moeten worden geïntegreerd in het gemeenschappelijk optreden? In hoeverre bent u daarover in gesprek met de Landmacht?²

Vraag 21

Klopt het dat de MQ-9 Reapers nog steeds niet volwaardig kunnen trainen in verband met AVG-wetgeving? Hoe zit dat voor de F-35, NH-90 en satellietcapaciteit?

Vraag 22

Wat is de reden om juist voor het Nederlandse *air power* rapport een buitenlandse denktank te selecteren, gezien het feit dat de overige domeinrapporten over het algemeen door The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS) zijn uitgevoerd?

Vraag 23

Vindt u een eigenstandige Nederlandse kennis- en onderzoekpositie op het gebied van militaire expertise cruciaal in de veranderende tijden van nu? Vindt u de huidige kennis en expertise op het gebied van de militaire domeinen in het kennis-ecosysteem voldoende of moet Nederland daar specifiek in gaan investeren?

² RUSI, 17 april 2024, Requirements for the Command and Control of the UK's Ground-Based Air Defence (<https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/occasional-papers/requirements-command-and-control-uks-ground-based-air-defence>)